

ליקוטי סדר תפלת ערבית דשבת מהרי"ח פה

דאף שבת שאחר יום טוב אומר ברכת מעין שבע, (ודלא כדעת ספר השלחן שהובא בב"י שבשבת אחר יום טוב אין לומר, וטעם הספר השלחן נראה משום דבשבת אחר יום טוב דכיון שאין עושין מלאכה לא שייך טעמא שמאחרין לבוא לבית הכנסת), אך עיין בכל בו (שם) דלא פלוג, או שמא היו מרודים באוכל נפש ומתאחרין, ובאבודרהם (שם) כתב דגם ביום טוב יש עם שבשדות שיכול אדם לשמור פירותיו ביום טוב, ואפשר שמתאחרין לבוא ע"ש.

ועיין עוד בשו"ע שם סעיף י' דאין אומרים ברכת מעין שבע אלא במנין קבוע, אבל לא במקום שאין מתפללין רק לפרקים כגון בבית חתנים ואבלים, ועיין בבאר היטב (שם ס"ק י"א) בשם כנסת הגדולה (שם) דבמקום שאין ספר תורה לא מקרי מנין קבוע, אך באליה רבה (שם ס"ק י"ט) מביא בשם הכנסת הגדולה דמסתפק בדבר ע"ש, ועיין בשלמי חגיגה דבירושלים נהגו שבמקומות שמתפללים בכל לילה לומר מעין שבע אעפ"י שאין שם ספר תורה ע"ש, ובלא"ה כתב המג"א (שם ס"ק י"ד) דבמקום שנהגו לאמרה אפילו שלא במנין קבוע אין למחות בידם, וכ"כ בספר מנורה המהורה שכן הוא עפ"י סוד ע"ש, וכן ראיתי הלכה למעשה מכבוד אדמו"ר הגה"ק מו"ה יחזקאל שרגא משיניווא ז"ל י.

ועיין בטור סימן רס"ח בשם אבי עזרי, והובא בשו"ע (שם סעיף ח'), דאין ליחיד לומר ברכת מעין שבע, שלא נתקנה אלא בצבור, כדמשמע לישנא דגמרא שם (שבת כ"ד): שלח ציבור היורד לפני התיבה ערבית וכו', משמע דלא נתקנה אלא לשליח ציבור, ועיין בב"י שם בשם המרדכי (שבת סימן רפ"ד) דיחיד האומרה הוי ברכה לבטלה, ולא כהגהות מרדכי שכתב בשם הגאונים דגם יחיד צריך לומר ברכת מעין שבע ע"ש, אך עיין ברמ"א (שם) דאם היחיד רוצה להתחמיר על עצמו יכול לאמרה בלא פתיחה ובלא חתימה, (ובשלמי חגיגה כתב דטוב ונכון לעשות כן, כדי לצאת קצת דעת הגאונים שהבאתי בשם הגהות מרדכי, דס"ל שגם יחיד צריך לומר מעין שבע), ושכן נוהגין הציבור לאומרה עם השליח ציבור בלא פתיחה וחתימה, היינו מן מגן אבות עד זכר למעשה בראשית ע"ש.

ועיין באליה רבה (שם ס"ק ט"ו) לומר מגן אבות בעמידה שהוא נגד הז' ברכות דומיא דברוך ד' לעולם אמן ואמן בערבית, ואף דדעת המהרי"ל (הל' תפלה אות א') ורש"ל (הובא במטה משה ח"ד סימן שפ"ו) הובא במ"ז (סימן רל"ו ס"ק ג') ובמג"א סימן רל"ו ס"ק ב' דגם ברוך ד' לעולם טוב יותר לומר מיושב, היינו כדי להראות שאינו

כו. וכן היה מנהג רבינו הקדוש מהרי"א מסטרעטין זצ"ל (מכללתא ומלגשתא קו"א אות ח').